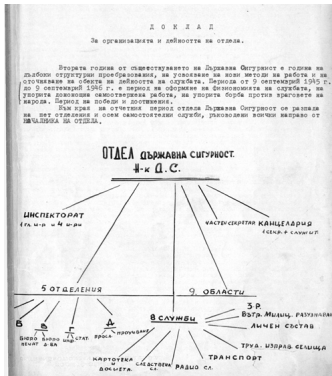

Държавна сигурност – железният юмрук на БКП

Написано от Христо Христов
Събота, 16 Април 2011 17:08

В рубриката „Системата ДС“ сайтът Държавна сигурност.com представя структурното развитие на репресивния апарат на БКП в периода 1944-1989 г.

Използвани са материали, голяма част от които са публикувани за първи път в документалния сборник „[Държавна сигурност – структура и основни документи](#)“ на комисията по досиетата, DVD разширена версия, 2011 г.

Превратът на 9-ти септември 1944 г. заварва царската "Държавна сигурност" като отдел в съществуващата по това време дирекция на полицията.

Той е създаден през 1925 г. към дирекция на полицията на мястото на отделение "Обществена безопасност" в резултат на терористичната дейност на БКП, забранена след приетия през 1924 г. Закон за защита на държавата и последвало решение на Върховния касационен съд.

Сред извършените терористични актове от БКП е и [взривяването на църквата "Св. Неделя" през 1925 г.](#) , при който загиват 213 души, а ранените са над 500.

В началото в отдел "Държавна сигурност" са създадени две отделения – вътрешна

сигурност и външна сигурност.

Със Закона за държавната полиция през 1937 г. отделенията стават четири, а в началото на 1944 г. – пет.

На отделение „А” е възложена борбата срещу нелегалните политически организации. Отделение „Б” е външното контраразузнаване, отделение „В” отговаря за некомунистическите политически организации. Отделение „Г” осъществява връзките с германското разузнаване, а отделение „Д” е създадено за контрол на печата и легалните сдружения. .

Отдел "Държавна сигурност" на подчинение на Народната милиция

Още на 10 септември 1944 г. по предложение на новия министър на вътрешните работи в правителството на Отечествения фронт Антон Югов с постановление №1 на Министерския съвет е създадена щатна милиция. Разпуснати са всички областни дирекции и околийски управления на МВР, уволнени са всички полицейски началници и 30 000 служители в полицията. На тяхно място в милицията са назначавани само верни кадри на БКП. Със създаването на униформената милиция съществуващия отдел "Държавна сигурност" попада под нейно ръководство. ДС става отдел към Дирекцията на народната милиция.

След отказа да участват в изборите за обикновено Народно събрание през лятото на 1945 г. и бойкотирането на изборите на 18 ноември същата година се стига до разцепление в ОФ. Демократичните партии го напускат и се превръщат в опозиция на комунистическата партия. На среща в Москва през декември 1945 г. външните министри на САЩ и Великобритания се опитват да договорят в българското правителство да участват и представители на опозицията, а контролът върху МВР да бъде отнет от комунистическата партия, но Сталин проваля договореното решение.

Държавна сигурност – железният юмрук на БКП

Написано от Христо Христов
Събота, 16 Април 2011 17:08

В началото на януари 1946 г. на среща с българската правителствена делегация, съветският ръководител заявява, че "нашата задача в отношението ни с тая опозиция в Румъния и в България е да съдействаме за нейното разложение..." След отказа на Никола Петков и Коста Лулчев да изпълнят ултиматума на пратеника на Сталин в София Андрей Вишински незабавно да се споразумеят с комунистите Москва предопределя съдбата на българската политическа опозиция.

В началото на юни 1946 г. Георги Димитров, Васил Коларов и Трайчо Костов се срещат със Сталин в съветската столица, където се решава опозицията да бъде обезглавена. Започват първите политически процеси срещу Кръстьо Пастухов - БРСДП(о) и задочно срещу д-р Г. М. Димитров. През май 1946 г. е разбит легионерският център начело с Илия Минев.

Ролята на ДС в обезглавяването на опозицията

В тези процеси отдел "Държавна сигурност" играе важна роля. Той е реструктуриран така че да изпълнява новите задачи, поставени от комунистическото ръководство. На отделение „А” е възложено вътрешното политическо разузнаване. На отделение „Б” е поверено контраразузнаването, а на отделение „В” – контрола върху печата и дружествата. В отделение „Г” се обединява информацията и статистиката, а отделение „Д” води следенето и проучването.

Към отдела ДС са създадени самостоятелни служби като следствието и арестите, служба за контрол на транспорта, служба за вътрешно милиционерско разузнаване и службата за задгранично разузнаване. От един доклад за организацията и дейността на отдела в периода септември 1945 г. – септември 1946 г., изготвен от неговия началник до директора на народната милиция, става ясно какви са репресивните функции, възложени на ДС. В отчетния доклад се посочва:

Държавна сигурност – железният юмрук на БКП

Написано от Христо Христов
Събота, 16 Април 2011 17:08

"Създалата се след отлагане на парламентарните избори обстановка даде възможност да се организират наново фашистките остатъци. Разните опозиционери и гемевисти, окуражавани от чуждата разведка също се опитваха да създадат в страната, чрез въоръжени провокации и нападения над органи на властта, обстановка, която да предизвика чужда намеса. Задачата беше да се разузнаят и унищожат нелегалните вражески гнезда. Да се разузнаят плановете и ходовете на опозицията и връзките им с чуждото разузнаване..."

Трябваше ДС да проникне дълбоко в редовете на врага със свои агенти, да създаде агентура вътре във вражеските организации... ДС разполага с широка агентурна мрежа във всички почти свои обекти, както в София така и по цялата страна. Разбира се тая нова за нас метода на работа се прилага с големи недостатъци, дължащи се на неподготвеността и необиграността на нашия кадър...

Но може да кажем, че едно ново силно оръжие е завладяно вече, сега остава то само да бъде по-нататък усъвършенствано. Ясна представа каква огромна работа е извършена в това направление ни дава факта, че само в София ние разполагаме с 1313 информатори и 246 сътрудници."

От документа се разбира още, че благодарение на създаването на собствен агентурен апарат ДС успява в този период да реализира разработките си срещу легионерите на Иван Дочев, да нанесе удар срещу ВМРО на Иван Михайлов, като по този начин не позволява да се създаде въоръжено съпротивително движение. Като успех е отбелязано осуетяването на организирания от хората на Г. М. Димитров "опит да се подрие авторитета на властта и вярата на народа в здравината и стабилността на ОФ властта". Посочено е, че разработките срещу троцкистите и анархистите са доведени до такова ниво, че ДС е в състояние да нанесе удар по тях "във всеки момент, когато се сметне за политически целесъобразно".

Началникът на отдел "Държавна сигурност" докладва:

"По линия на опозиционните партии и вражеската дейност сред ОФ партиите нашето разузнаване има сериозни успехи. Завербувани са вътре в самите управителни тела наши сътрудници, които ни дават възможност да знаем за главните намерения, цели, замисли на тези партии. Това ни открива и възможността да влияем активно на политиката на тези партии, която възможност трябва да разширим и използваме".

По линия на контраразузнаването е отчетено, че е започнало проучване на целия персонал на всички дипломатически мисии.

"Нашите служби по контрол върху печата бележат също завоевания. В настоящия момент са обхванати от нашия контрол 143 списания, 126 ежедневници и периодически вестници, 100 книгоиздателства, 130 печатници и 400 вестнико продавци", се посочва в един от първите отчетни доклади на ДС.

Обособената едва в началото на 1946 г. следствена служба в Държавна сигурност се превръща в едно от най-активните оперативни звена. За по-малко от година тя е провела 1022 цялостни следствия с резултат 112 предадени на прокурор и 585 изпратени в трудово-възпитателни общежития (лагери, б. а.). Проведени са 504 ареста в София.

Кадрите на ДС – авантюристи и неспособни хора

